

Andre Kvilhaug Foldal

Dato: 07.02.2023

Mannesvegen 168
4275 Sævelandsvik

Dokumentnummer: 22/10046-6

Informasjonsbrev til grunneiere i nedbørfeltet til Langåkeråna

Dette brevet sendes til alle grunneiere i nedbørfeltet til Langåkeråna. Brevet har til hensikt å informere om kommunens planer for å forbedre naturkvalitetene i åna. I dag er det svært mye e-coli og annen forurensning i vannet som følge av direkte utslipp i bekken. Langåkeråna trenger derfor en grundig opprydning, og utslipp må stanses. Dette vil være til det beste for fellesskapet. Brevet sendes til alle 350 grunneiere i nedbørfeltet til Langåkeråna. Et fåtall av dere blir direkte berørt, men på sikt får alle glede av ren natur med friske vassdrag og gode muligheter for friluftsliv. Prosjektet for en frisk Langåkerå er ventet å gå over flere år.

Karmøy kommune vil i prosjektet arbeide for å avdekke forurensning fra både privat og offentlig eiendom langs Langåkeråna. Grunneiere som har eiendom hvor det er aktuelt å gjennomføre tiltak vil bli kontaktet på nytt. Tiltak kan i denne sammenheng være krav om oppgradering til minirensanlegg, frivillige og lovpålagte jordbrukstiltak, og frivillige tiltak som bedrer forholdene for sjørret og laks.

Du som mottaker av dette brevet trenger ikke svare, eller gjøre noe aktivt, i forbindelse med de temaer som blir presentert. Dette er kun til din informasjon. Hvis du har spørsmål kan du kontakte personene for det aktuelle fagområdet som er oppgitt nederst i brevet.

Karmøy kommune vil være tilgjengelig på Kiwi Langåker den 14. februar mellom klokken 15 og 18, om du som grunneier har spørsmål og ønsker dialog om veien videre.

Bakgrunn

Langåkeråna strekker seg gjennom viktige natur- og kulturlandskapsområder fra gårdene på Langåker og helt sør til Sørhåland og Høines. Helt nede ved sjøen er Taravika et svært viktig område for fugler som trenger mat. Spesielt under trekkene er det mange ulike arter som raster her og finner mye mat i de råtnende tarevollene som ligger i strandsonen. Totalt er det omtrent 150 fuglearter som er observert i denne internasjonalt viktige vika. Dette området er også en viktig del av det foreslåtte landskapsvernområdet på Vest-Karmøy. Langs åna hekker sjeldne fugler som vipe, storspove, gråspurv, rødstilk, sanglerke, stær, tjeld, svartstrupe, gresshoppesanger, fiskemåke og ærfugl. Det er også registrert viktige naturtyper som kystlynghei og spesielt viktige myrer og enger langs vassdraget. I åna finner man laks, sjøørret og ål. Det er antatt at laks og sjøørret kan vandre 6 kilometer i hoved- og sideløp på jakt etter de beste gyteområdene. Tidligere var det fiske i åna, og det er kjent at det ble fanget laks på nærmere 6 kilo og sjøørret på 3-4 kilo. I tillegg ble det fisket etter laks og sjøørret med kilenot utenfor Taravika.

Langåkeråna er blant de mest påvirka vassdragene i Karmøy kommune i dag. Åna er både rettet og senket, og bærer i stor grad preg av å være kanalisert. Stein i bekkeløpet, som skaper variasjon i vannstrøm og leveområder, har i utstrakt grad blitt brukt som erosjonssikring langs sidene av bekken eller plassert på land. Det er lite trær og busker langs bekkentanten. Bekken er videre preget av næringsavrenning fra både jordbruk og kloakk fra husholdninger. Ved stor avrenning kan dette være akutt dødelig for fisk. Avrenning over tid kan medføre sterk begroing, i form av planter og alger, som ved nedbryting forbruger oksygen og skaper oksygenfrie forhold og dødelighet blant fisk og andre vannlevende dyr. I tillegg til dette, inneholder kloakk og husdyrmøkk potensielt farlige tarmbakterier som både mennesker og dyr kan bli syke av. På midten av 2000-tallet mottok man statlige midler til etablering av flere renseparker i åna for å samle opp næringsrike partikler fra jordbruket. Dette prosjektet ønsker også å redusere næringsforurensning fra jordbruket, men har en mer helhetlig tenkning hvor også temaene avløp og natur er inkludert.

Prosjekt Frisk Langåkerå

Kommunen ønsker at både nåværende og kommende generasjoner skal ha glede av ren natur med friske vassdrag og gode muligheter for friluftsliv. Samtidig ønsker vi fortsatt landbruksaktivitet i fremtiden. Den nasjonale vannforskriften, som Karmøy kommune er forpliktet til å følge opp, legger føringer for at alle bekker, elver, innsjøer og fjorder skal oppnå miljømålet «god» økologisk tilstand (god vannkvalitet). Den økologiske tilstanden i Langåkeråna er i dag «svært dårlig» (laveste tilstandsklasse). Dermed har kommunen et ansvar for å iverksette både lovpålagte og ikke-lovpålagte tiltak som må til for at miljømålet skal nås. Det er etablert en prosjektgruppe internt i kommunen på tvers av fagområder, bestående av fagpersoner innen miljø/vassdrag, landbruk og tilsyn av avløpsanlegg. Ved at disse ulike sektorene samarbeider om tiltak, ønsker kommunen at den samlede belastningen på åna reduseres, og at naturen forbedres. Kommunen ønsker en god dialog og et godt samarbeid med grunneierne.

Under følger en presentasjon av de ulike fagområdenes roller og ansvarsområder for det videre arbeidet i nedbørfeltet til Langåkeråna.

Natur/vassdrag

Fagområde natur/vassdrag (naturforvalter og vannområdekoordinator) fikk i 2019 [kartlagt](#) Langåkeråna med tanke på flaskehals for fiskeproduksjon og oppfølgende tiltak rettet mot laks og sjøørret. Det ble foreslått å legge ut gytegrus og større stein, plante kantvegetasjon, utbedre vandringshinder og fjerne terskler. Hovedoppgaven for fagområde natur/vassdrag i dette prosjektet, vil være å etablere kontakt og eventuelt gjennomføre befaringer med grunneiere som eier partier av åna hvor det er foreslått tiltak, og be om tillatelse av grunneiere til å gjennomføre tiltak.

Jordbruk

Fagområde jordbruk (landbruksrådgiver og prosjektleder i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet) skal følge opp jordbruksaktiviteten i nedbørfeltet. For å minimere risikoen for både punktutslipp og diffuse utslipp, skal det gjennomføres miljøbesøk hos jordbruksforetak, med sikte på å identifisere mulige tiltak på hvert enkelt bruks eiendom i samarbeid med bonden selv. Eksempelvis kan inspeksjon av gjødsellagre og siloer være aktuelt, i tillegg til å oppmuntre til frivillige tiltak som; miljøvennlig gjødselspredning, ugjødsla randsoner mot vassdrag, planting av kantvegetasjon og lignende. (som støttes økonomisk).

Avløp

Fagområde avløp består av personell fra tilsyn og jurist som skal følge opp alle avløpsanlegg i nedbørfeltet. Per i dag er det rundt 160 avløpsanlegg i nedbørfeltet det skal gjennomføres tilsyn på. Erfaringer fra de seneste års tilsyn av avløpsanlegg i kommunen tilsier at kloakk fra husholdninger kan ha en betydelig effekt på vannkvaliteten i Langåkeråna. Om avløpsanlegget ikke møter regelverkets krav vil, kommunen vurdere å pålegge eier å oppgradere anlegget. Kommunen vil også ta prøver fra avrenning fra kirkegården, og vurdere tiltak ut fra måleresultatene.

Blir vannkvaliteten og naturverdiene styrket av dette arbeidet?

Ja. Kommunen mener og tror at prosjektet som nå er satt i gang, skal bidra til at vannet i Langåkeråna blir renere og naturverdiene styrkes, til glede for både innbyggerne i området og dyre- og planteartene som lever i og langs åna. Ved at de ansvarlige sektorene i kommunen nå går sammen om å bruke ressurser innenfor et geografisk avgrenset område, vil dette øke sannsynligheten for å lykkes. For å dokumentere effekten av tiltakene er det startet målinger av vannkvaliteten i åna.

Fagområdene vil i fremtiden opprette kontakt med aktuelle grunneiere med tanke på mulige tiltak. Vi håper på godt samarbeid. Hvis du har spørsmål knyttet til prosjektet, ta gjerne kontakt med:

Landbruk: Leif Kåre Solheim, tlf 52 85 7132, e-post lks@karmoy.kommune.no

Avløp: Evy Helland, tlf 99225038, e-post evhe@karmoy.kommune.no

Natur: Peder Christiansen, tlf 97156935, e-post pch01@karmoy.kommune.no

I lag med Vest-Karmøy Grunneierlag, Aust-Karmøy Grunneigarlag, Karmøy Jeger-, Fisker- og Naturvernforening og Haugaland vannområde, etablerte Karmøy kommune i 2019 Sjøørretprosjektet i Karmøy. Gjennom tilskudd fra det offentlige og tillatelse fra grunneiere har vi fått lagt ut gyttegrus og større stein, utbedret og fjernet demninger/terskler og plantet kantvegetasjon. Mer om Sjøørretprosjektet kan dere lese i den vedlagte brosjyren.

Foto: Jarle Lunde

Med hilsen

Karmøy kommune

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Vedlegg:

Informasjonsbrosjyre – Sjøørretprosjektet i Karmøy kommune.